

Sprawozdanie z European Conference on Information Literacy (ECIL)

Bamberg, 22–25 września 2025 r.

W dniach 22–25 września 2025 roku na Uniwersytecie Ottona i Fryderyka w Bambergu (Niemcy) odbyła się dziewiąta edycja European Conference on Information Literacy (ECIL), pozostająca od lat jednym z najważniejszych forów wymiany myśli wśród badaczy i praktyków, których kultura informacji zajmuje i fascynuje. Tegoroczna konferencja została zorganizowana we współpracy gospodarzy z Wydziałem Zarządzania Informacją Uniwersytetu Hacettepe w Ankarze (Turcja), Wydziałem Nauk o Informacji i Komunikacji Uniwersytetu w Zagrzebiu (Chorwacja) oraz Information Literacy Association (InLitAs) z siedzibą we Francji. Tym samym podtrzymano charakterystyczną dla ECIL tradycję współorganizacji konferencji przez trzy stałe instytucje wraz z czwartym, zmieniającym się co edycję partnerem – zwykle wiodącą regionalną uczelnią kształcącą przyszłych specjalistów informacji. Międzynarodowy charakter konferencji potwierdzała imponująca liczba uczestników: ponad 350 gości z Europy, Ameryki Północnej i Afryki.

Hasłem przewodnim tegorocznych obrad były kompetencje informacyjne w świecie coraz silniej kształtowanym przez sztuczną inteligencję (ang. *Information Literacy in an AI-driven World*). Wybór tematu okazał się wyjątkowo trafny, o czym świadczyły zarówno liczba nadesłanych zgłoszeń, jak i różnorodność perspektyw prezentowanych w ramach wystąpień, obejmujących: referaty, warsztaty, sesję doktorancką, prezentacje Pecha Kucha, sesję posterową oraz liczne panele dyskusyjne. Konferencję uroczyście otworzyli przedstawiciele Komitetu Organizacyjnego oraz władz miasta Bamberg, które objęły wydarzenie patronatem honorowym. W inauguracyjnych przemówieniach podkreślano symboliczny charakter miejsca – jednego z najstarszych ośrodków akademickich w Niemczech, od wieków związanego z refleksją nad wiedzą, informacją i ich rolą w życiu jednostki i społeczeństwa.

Pierwszy wykład wygłosił profesor Andrew Cox z Uniwersytetu w Sheffield (Wielka Brytania), jeden z trzech zaproszonych keynote speakerów. Jego inspirująca prezentacja, zatytułowana *The Dimensions of AI Literacy*, poświęcona była rosnącemu znaczeniu specjalistów informacji w kształtowaniu kompetencji związanych ze sztuczną inteligencją. Profesor Cox – uznany badacz zajmujący się m.in. rolą bibliotek w kontekście zarządzania danymi badawczymi (ang. *research data management*), jak i stosowanych w nich nowoczesnych rozwiązań, czy też problematyką dobrostanu (ang. *wellbeing*) – przekonywał, że umiejętności związane z AI stają się dziś nieodłącznym elementem funkcjonowania w globalnym ekosystemie

informacji. W swoim wystąpieniu zaakcentował, że edukacja w tym obszarze nie może ograniczać się jedynie do nauczania inżynierii promptów ani wskazywania na liczne nieścisłości generowane przez systemy AI. Równie istotne jest kształtowanie refleksji nad wpływem sztucznej inteligencji na codzienne praktyki informacyjne oraz poszerzanie świadomości dotyczącej etycznych i społecznych konsekwencji wynikających z jej powszechnego stosowania.

Po wykładzie plenarnym odbyła się seria równoległych sesji tematycznych oraz warsztatów, wśród których znalazły się również wystąpienia polskich badaczy. W ramach sesji „AI Integration and Readiness in Higher Education” zaprezentowano referat *From Action to Awareness: Ethical AI Literacy in Higher Education* autorstwa prof. Moniki Krakowskiej i dr Magdaleny Zych z Uniwersytetu Jagiellońskiego, przedstawiający badanie nad wykorzystaniem ChatGPT przez studentów w zadaniach informacyjnych i kreatywnych, z naciskiem na etyczną świadomość, poszanowanie praw autorskich, weryfikację źródeł i odpowiedzialne korzystanie z informacji. W tej samej sesji przedstawiono również prezentację „*Of course, I can do it – I just don’t want to!*: An Emotional and Structural AI Readiness Scale”, przygotowaną przez zespół w składzie: prof. Anna Mierzecka, prof. Małgorzata Kisilowska-Szurmińska, dr Karolina Brylska (Uniwersytet Warszawski) oraz dr Marek Deja (Uniwersytet Jagielloński). Wystąpienie dotyczyło opracowania skali diagnozowania gotowości do wykorzystania technologii AI, uwzględniającej zarówno kompetencje użytkowników, jak i ich postawy oraz emocje związane z pracą z narzędziami sztucznej inteligencji.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się wystąpieniem plenarnym prof. Ute Schmid z Uniwersytetu w Bambergu, uznanej badaczki w dziedzinie systemów kognitywnych i tzw. wyjaśnialnej sztucznej inteligencji (ang. *explainable AI*). W wykładzie *AI Literacy – Why Basic Understanding of AI Methods is Relevant for Safe, Efficient, and Reflected Use of AI-Tools* profesor Schmid podkreśliła znaczenie rozumienia podstaw działania współczesnych systemów AI jako warunku świadomego i odpowiedzialnego korzystania z narzędzi opartych na głębokim uczeniu maszynowym. Zwróciła uwagę, że sama umiejętność obsługi interfejsu nie wystarcza, jeśli nie towarzyszy jej refleksja nad zasadami, które determinują funkcjonowanie tych systemów, a tym samym pozwalają krytycznie oceniać ich potencjał, ograniczenia i konsekwencje, także te społeczne. Profesor Schmid zwróciła uwagę na trudności w popularyzowaniu zagadnień związanych z AI, podkreślając potrzebę łączenia rzetelności merytorycznej z przystępnym przekazem oraz tendencję użytkowników do antropomorfizowania systemów AI.

Po zakończeniu spotkania plenarnego odbyła się sesja Pecha Kucha, podczas której prezentowano krótkie wystąpienia poświęcone m.in. metodom angażowania studentów w naukę, wykorzystaniu otwartych zasobów i narzędzi cyfrowych, wsparciu doktorantów przez biblioteki oraz praktykom nauczycieli w edukacji informacyjnej. Następnie otwarto sesję posterową, tradycyjnie stanowiącą jeden

z najbardziej różnorodnych segmentów konferencji. W części poświęconej sztucznej inteligencji i technologiom cyfrowym zaprezentowano m.in. poster Natalii Strąk (Uniwersytet Warszawski) *AI and Information Literacy: Step Forward or Step Back? The Polish Perspective*, dotyczący opinii Polaków na temat wpływu narzędzi AI na kreatywność studentów oraz poster dr Sabiny Cisek (Uniwersytet Jagielloński) *AI-Powered Tools and Searching for Information in the Deep Web* – analizujący wyzwania związane z wykorzystywaniem systemów AI w procesach wyszukiwania informacji w *deep web*. Oba wystąpienia korespondowały z szerzej prowadzoną na konferencji dyskusją nad zmianami w praktykach informacyjnych użytkowników w warunkach dynamicznego rozwoju technologii sztucznej inteligencji. Pozostałe plakaty, obejmujące m.in. zagadnienia nauczania kompetencji informacyjnych, mentoringu, roli bibliotek w życiu społecznym czy edukacji medialnej, podkreślały interdyscyplinarny charakter sesji i różnorodność perspektyw wniesionych przez uczestników z wielu krajów.

Kolejny dzień konferencji ECIL 2025 otworzył znakomity *keynote* prof. Davida White'a z University of the Arts w Londynie, zatytułowany *What is Even Real Anymore? – The Case for Personal Agency Being at the Forefront of What it Means to be Literate*. W swoim wystąpieniu profesor White podkreślił znaczenie personalnej sprawczości w rozwijaniu kompetencji informacyjnych w erze sztucznej inteligencji, wskazując, że w środowisku, w którym odpowiedzi generowane przez AI często pozbawione są wyraźnego źródła, szczególnie istotne staje się świadome kształtowanie własnego zasobu wiedzy. Profesor zwrócił uwagę, że to właśnie umiejętność decydowania, jakie informacje należy trwale zachować w świadomości, stanowi fundament autonomii poznawczej i odpowiedzialności w pracy akademickiej i procesie uczenia się. Wystąpienie jest udostępnione online dzięki uprzejmości Autora i organizatorów konferencji: <https://daveowhite.com/what-is-even-real/>.

W dalszej części dnia odbywało się wiele równoległych sesji warsztatowych i prezentacji, obejmujących zarówno wyniki najnowszych badań, jak i innowacyjne praktyki dydaktyczne. Wśród nich wyróżniło się wystąpienie polskich badaczek: dr Pauliny Motylińskiej i mgr Anny Pieczki-Węgorkiewicz, prezentujących wyniki projektu dotyczącego samooceny kompetencji studentów w zakresie rozpoznawania treści generowanych przez sztuczną inteligencję (*Self-Assessment of the Polish Students' Artificial Intelligence Literacy in the Context of AI-Generated Content Detection*). Szczególnie interesujące było także wystąpienie zespołu prof. Małgorzaty Kisilowskiej-Szurmińskiej, prof. Anny Mierzeckiej, dra Ying-Hsang Liu i Natalii Strąk, analizujące postawy bibliotekarzy wobec wykorzystania AI w procesach tworzenia i zarządzania metadanymi (*Librarians Attitudes Towards AI: AI-enhanced Metadata Creation and Management as New Challenges in Workplace Information Literacy*). Ważnym elementem programu była również interaktywna gra edukacyjna typu escape room *Help RobAI Fix Its System Bug*,

przygotowana przez dr Zużę Wiorogórską, prof. Tatianę Sanches i Zuzannę „Zu” Sendor we współpracy Uniwersytetu Warszawskiego, Universidade de Lisboa i Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Poprzez misje i wyzwania gra pozwalała studentom praktycznie poznawać możliwości i ograniczenia narzędzi AI oraz krytycznie analizować własne doświadczenia związane z ich wykorzystaniem w nauce. Bogactwo sesji i warsztatów podkreślało różnorodność podejść do edukacji informacyjnej oraz znaczenie aktywnego i krytycznego uczestnictwa w procesie uczenia się w trwającej erze AI.

Ostatni, czwarty dzień konferencji rozpoczął się sesją „The Information Literacy Landscape in Germany – Challenges, Best Practices, and Trends”, w której dr hab. Sabine Rauchmann i mgr Nicolas Kusser omówili aktualny stan edukacji informacyjnej w Niemczech, prezentując wyzwania, najlepsze praktyki i kierunki rozwoju kompetencji informacyjnych. Następnie uczestnicy mogli zapoznać się z wynikami interdyscyplinarnego projektu „Combining Information Literacy and Metaliteracy to Advance Transnational Group Learning about AI. Learning Process and Learning Outcomes”, realizowanego przez badaczy z Niemiec, Austrii, Bośni i Hercegowiny, Stanów Zjednoczonych, Indii oraz Polski, w tym dr Justynę Berniak-Woźny z SWPS w Krakowie. Projekt ukazał efekty kształcenia grup transnarodowych w zakresie kompetencji informacyjnych i *metaliteracy*, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania narzędzi AI.

Wśród wielu sesji ostatniego dnia odbył się ciekawy panel „Academic Librarians’ Responses to Mis/Disinformation: A Cross-Country Study”, którego współautorkami były m.in. prof. Anna Mierzecka i dr Karolina Brylska z Uniwersytetu Warszawskiego. Panel poświęcony był roli bibliotekarzy akademickich w przeciwdziałaniu dezinformacji, a także sposobom prowadzenia zajęć z zakresu edukacji medialnej i informacyjnej. Prelegenci omówili wyniki szeroko zakrojonego badania porównawczego przeprowadzonego w 28 krajach na pięciu kontynentach, które obejmowało m.in. analizę postaw bibliotekarzy wobec *mis/disinformation*, podejmowane działania edukacyjne oraz różnice regionalne w podejściu do tych wyzwań.

Oficjalne zakończenie konferencji miało wyjątkowo uroczyste i serdeczny charakter. Organizatorzy podziękowali prelegentom, uczestnikom oraz partnerom wydarzenia, jednocześnie zapraszając wszystkich do udziału w kolejnej, dziesiątej edycji ECIL w 2027 roku. Podsumowanie czterech intensywnych dni spotkań uwypukliło znaczenie międzynarodowej wymiany doświadczeń, wspólnych działań oraz roli bibliotekarzy i specjalistów informacji w kształtowaniu kompetencji niezbędnych w erze sztucznej inteligencji i w obliczu rosnącego zagrożenia dezinformacją.

Przykłady przedstawione w sprawozdaniu obejmują jedynie fragment szerokiego spektrum tematów i zagadnień poruszanych podczas ECIL 2025. Szczegółowe informacje na temat wszystkich wystąpień, wraz z abstraktami referatów,

dostępne są w *Book of Abstract* (http://ecil2025.ilconf.org/wp-content/uploads/sites/11/2025/09/ECIL2025_Book-of-Abstracts-final_v2.pdf).

Wybrane i recenzowane pełne teksty, podobnie jak w poprzednich edycjach, wkrótce zostaną opublikowane przez wydawnictwo Springer w serii *Communications in Computer and Information Science* (CCIS).

Natalia Strąk

Uniwersytet Warszawski

Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii

**Utwór dostępny jest na licencji
CC BY-NC-ND 4.0.**

Creative Commons
Uznanie autorstwa
Użycie niekomercyjne
Bez utworów zależnych
4.0 Międzynarodowe

**The article is made available under
the CC BY-NC-ND 4.0 licence.**

Creative Commons
Attribution
Non Commercial
No Derivatives
4.0 International